

Naar een gezonde en veerkrachtige samenleving

Als samenleving staan we op een kantelpunt. Pakken we de draad weer op, óf gaan we het echt anders doen als we de Corona pandemie te boven zijn? Wij pleiten voor het laatste. Nu is het momentum om samen te investeren in een gezonde en veerkrachtige samenleving. In een aanpak die zich niet alleen richt op een optimale gezondheidszorg voor mensen die ziek zijn, maar vooral ook op het voorkomen van ziektes door het bevorderen van de gezondheid en veerkracht van mensen. Daar zit de maatschappelijke winst. Wij doen de oproep aan de politiek om gezondheid en veerkracht tot speerpunt van de komende kabinetsperiode te maken en hier vanuit een landelijke visie de juiste voorwaarden voor te scheppen.

Investeer in gezondheid en veerkracht

In haar recente rapport *Zorg voor de toekomst* wijst de SER erop dat de uitgaven aan preventie (ziektepreventie, gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming) zijn gedaald van 15,1 miljard in 2003 naar 12,5 miljard in 2015. Aan gezondheidsbevordering wordt in 2015 slechts 600 miljoen besteed. In diezelfde periode zijn de zorguitgaven, afhankelijk van de definitie juist met 25-45 miljard gestegen.¹ Dat is *penny wise* en *pound foolish*, temeer omdat preventie helpt om de zorgkosten te verlagen. Wij vinden het belangrijk dat Nederland investeert in preventie en gezondheidsbevordering. Niet alleen om voorbereid te zijn op een tweede golf of een volgende pandemie, maar bovenal omdat gezondheid een van de belangrijkste randvoorwaarden is voor een gelukkig leven en een florierende economie. Het is de manier om het verdienvermogen van Nederland op de langere termijn te versterken.

Wij stellen daarom ten eerste voor de komende kabinetsperiode de historische daling in de preventie uitgaven ongedaan te maken en 2,5 miljard extra te investeren per jaar. Dit geld zou enerzijds besteed kunnen worden aan versterking van de bestaande infrastructuur van publieke gezondheid van o.a. GGD en RIVM die tijdens de Corona crisis zo cruciaal is gebleken. Een ander deel van de middelen zou bestemd kunnen worden voor een krachtige vervolimpuls voor het Nationale Preventieakkoord en voor het opschalen van succesvolle projecten en innovaties om de groeiende kloof in gezondheid tussen mensen op basis van sociaal economische status te dichten. We weten dat gezondheid en leefstijl sterk samenhangen met arbeidsmarktperspectief, gezinssituatie, schulden, woonsituatie, stress. We weten ook dat dit het beste in samenhang aangepakt kan worden, dicht bij de burger op lokaal niveau. Het zou daarom een geweldige stap voorwaarts zijn als er de volgende kabinetsperiode een vitaliteitsfonds komt op regionaal niveau, waaraan ook zorgverzekeraars en gemeenten een bijdrage kunnen leveren.

De gezonde keus, de gemakkelijkste keus

Een tweede speerpunt is dat de gezonde keuze de gemakkelijke keuze wordt, met als spiegelbeeld dat de ongezonde keuze minder gemakkelijk en dus duurder wordt. Het Preventieakkoord maakt hiermee een begin, door de tabaksaccijns in de komende jaren systematisch te verhogen. Wij weten dat dit

¹ *Zorg voor de toekomst. Over de toekomstbestendigheid van de zorg*, Verkenning 20-02, SER, Juni 2020, pp. 29 en 62.

vooral voor jongeren goed werkt. Wij stellen voor om dit consequent door te voeren, ook voor andere grote ziekteveroorzakers zoals vet, suiker, zout en alcohol. In lijn hiermee is ook dat de BTW op gezonde producten zoals groente en fruit, weer wordt verlaagd. De consumptie van ongezonde producten zal daardoor dalen en producenten krijgen een prikkel om hun productaanbod gezonder te maken.

Perspectief van de mens centraal

Een derde en laatste punt is dat het perspectief van de mens centraal komt te staan in het gezondheidsbeleid. Voor het draagvlak is het cruciaal dat preventie niet ervaren wordt als een veroordeling van de persoonlijke levensstijl of betutteling van bovenaf. Om een (gedrags)verandering bij mensen te bewerkstelligen, is het veel effectiever om aan te haken bij wat er al goed gaat, wat de persoon in kwestie graag wil veranderen en waar hij of zij een steuntje in de rug nodig heeft. De Federatie voor Gezondheid heeft daarvoor een krachtig concept ontwikkeld, het zogenaamde 'vitaliteitscontract'.² Waar de zorgverzekering recht geeft op een vergoeding van ziektekosten, geeft het vitaliteitcontract toegang tot ondersteuning om gezond en vitaal te blijven. Een veelbelovende ontwikkeling is dat werkgevers en zorgverzekeraars dit vitaliteitsdenken gaan omarmen. De overheid kan dit krachtig ondersteunen door afspraken hierover te maken met werkgevers en zorgverzekeraars en drempels in wet- en regelgeving op het terrein van samenwerking, risicoverevening en shared savings te slechten.

Namens de Federatie voor Gezondheid

Jolande Sap
voorzitter Federatie voor Gezondheid

Thomas Ploch
directeur Federatie voor Gezondheid

De Federatie voor Gezondheid verbindt meer dan 70 organisaties die een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van de Nederlandse bevolking (zie de logo's op de volgende pagina). Dat zijn fondsen, kennisinstituten, beroepsverenigingen, brancheorganisaties en bedrijven die zich inzetten voor preventie, gezondheidsbevordering, gezondheidsbescherming en zorg. De Federatie voor Gezondheid neemt het voortouw bij het verkennen en realiseren van een toekomstbestendig zorgstelsel, met gezondheid als uitgangspunt. Zie www.federatievoorgezondheid.nl

² Preventiecontract -quick scan van de literatuur & waardepropositie, TNO Gezond Leven, januari 2018.

